

Nekaj, kar se je zgodilo pred begom

V pritličju sirotišnice se je nahajala lična kapela. Ono jutro po znamenitem razgovoru med Binetom in Tonkom se je vsa siročad kakor običajno zbrala k jutranjici v kapelo. Tiho, kakor da bi jim presehnila vsa mladostna živost nekam v brezdanje, so otroci zasedli klopi in se zatopili vase. Sestre so posedle v ozadje, prebirale jagode na dolgih molkih ter budno pazile na varovance pred seboj. Vendar niso mogle preprečiti tajnega pogovora, ki sta se ga udeležila kot edina zaupnika Tonek in Bine. Skrita za okroglim stebrom sta v daljših presledkih šepetaje izmenjavala razburjene misli nemirnih dušic. Na koru je mehka roka sestre Teofile božala koščene tipke, da je lila mehka godba tja doli in se utihotapljala v mlada srca. Otroci so zamaknjeni poslušali, z vročimi pogledi zrli v tabernakelj in slastno vdihavali vonj kadila. Skrivnostno se je zdaj pa zdaj začul glas duhovnika, ki je tiho hodil pri oltarju sem in tja, čital iz knjige, se obračal in zaprtih oči blagoslavljal. Včasih ga je Tonek z zanimanjem opazoval, štel njegove stopinje in često že v naprej uganil, katero pesem bo zaigrala sestra na koru. Poznal je vse mašne plašče, do hipa je uganil, kdaj bo ura bila v zvoniku pol sedmih, potem je bilo kmalu povzdigovanje. Danes je bil gluha in slep za vse zanimivosti, ki so se odigravale v pobožni tihoti kapele. Ko se je po povzdigovanju raztreseno prekrižal, je spazil varen trenotek in siknil Binetu:

»Vrv že imam.«

»Res?«

»Res!«

Bine je poškilil na sestro in dregnil Tonka z nogo. To je pomenilo: čuvaj se! Hitro sta se hinavsko potuhnili in začela premikati ustnici, kakor da molita. Binetu pa le ni dalo miru. Okrenil je glavo proti sv. Florijanu, ki je stal v oltarju na desni, ter nadaljeval navidezno molitev. Za ta način pogovora je treba velike spretnosti in to si je Bine že temeljito pridobil. Sicer je vedel, da to ni prav, vedno je pri spovedi povedal tudi ta greh, celo skesal se je in pokoro odmolil, a kaj — ker se je zanašal na odvezo, je grešil dalje.

»Ali je vrv zadosti močna?«

»Tista izpod strehe je.«

Prejšnji večer sta dognala, da brez vrvi sploh ne moreta nikamor, ta da je najbolj važna pri begu. Z njo se spustiš kamorkoli; za prvo silo bi kos kruha zadostoval, ljudje so dobri, bi pomagali, če bi lepo prosila. Oblečena sta zadosti, pozimi bi se udinjala kje v hribih. Denarja ne potrebujeta. Torej vrv in seveda zemljevid. Teh je v šoli na kupe. Za svoj beg sta potrebovala, kajpak, tudi žepno svetiljko — električno na vsak način.

»Svetiljka...?« je vprašal Tonek, obupan vstal in se prekrizal k zadnjemu evangeliiju.

»Že vem,« je šepetnil Bine.

Tonek je vprašujoče pogledal tovariša, a ta se je le skrivnostno nasmehnil in poredno trenil z očmi. Tonek ni utegnil zvedeti kaj natančnejšega, ker se je bila maša pravkar končala. Tiho se je razšla deca k zajutрку. Bine se je med tem izgubil neznano kam, zato je Tonek hitro stekel za ostalimi otroki, ki so s kosom rženega kruha v roki že sedeli vsak za svojo skodelico mleka. Prijetno ga je ta mešanica duhov ščegetala v želodcu in velika slast se ga je polotila. Njegov sosed, debelušasti »masa iz tretjega klasa«, si je dal opraviiti pod mizo s čevlji, ki so ga tiščali. Ta hip je porabil Tonek, da je hitro zamenjal svoj kos, ki se mu je zdel precej manjši, z lepo zapecenim krajcem »mase«.

»Saj je že zadosti debel,« si je pomiril vest, »jaz imam pa zvečer še dolgo pot pred seboj.«

Kajpak je debeluharček tulil, ko je opazil čudovito izpremembo kruha, tekel k sestri in se kujal na vse pretege. Ker se pa to ne spodobi, je bil kaznovan, njegovo mleko in kruh je dobil Tonek, ki je nedolžno gledal pred se in se je zdel sestri nenavadno bleđ. Saj pa tudi ni spal skoro vso noč. Na vse zgodaj se je vtihotapil na podstrežje, odvezal vrv za perilo, jo stlačil za srajco, splezal na vrtu v smreko in skrnil dragocenost v vršiček. Iz obednice, kjer so ostale na mizah le polizane žlice in s kruhom pobrisane skodelice, so šli otroci v svoje razrede.

V tretjem oddelku je poučevala Teofila, zelo kratkovidna in nervozna sestra. Tonku je določila prostor v prvi klopi, da ga je tako imela vedno pred očmi. Popreje, ko je sedel še zadaj, je včasih nenadoma priletela do prve klopi papirnata bomba, staro pero ali kaka druga stvar. Otroci so kaj hitro zatožili nagajivca Tonka, zato je sedel sedaj v prvi klopi. Najhujšim »špecom« seveda ni izostala kazen. Tonek jim je nabasal v črnilnike papirja, da so mazali zvezke, zamenjaval med odmori knjige in šolske potrebščine, dvema najhujšima je nastavil na klop risalne žebličke, da sta sedla nanje. To vse je napravil tako imenitno, da ga niso mogli nikoli zasačiti. Sicer ga je sestra Teofila sumila, a ko si je nekoč nastavil žebliček sam

in potem kričal, da se Bog usmili, je tudi ta sum splahnel. Če povem, da na žebliček niti sedel ni, ampak je to storil po odmoru nekdo drugi, je verjetno, da bi imel Tonek postati še velika pokora na svetu.

V učilnici sta se Bine in Tonek sešla. Pouk se je pričel. Tonek se je nekaj časa mučil in silil s poslušanjem, slednjič so mu misli le ušle k važnemu dogodku — nocošnjemu begu. Niti malo ni pomislil, da je taka drzna pot opasna, posejana z nevarnostmi in doživljaji, ki navadno niso tako krasni, kakor si jih prej naslikamo. Seveda bi lahko ušla kar skozi vrata ali čez ograjo, a to ne bi bil dogodek, kakršnega si je želela njuna domišljija. Skozi požiralnik, z vrvjo, pod zemljo in z žepno svetiljko! Juh! Kakor v detektivskih povestih.

Tonek se je torej zamislil in izgubil, sestra Teofila pa ga je bistro opazovala. Začela je govoriti na glas, da bi zdramila sanjača. Pripovedovala je nekaj o človeškem telesu in postajala vedno bolj nestrpna. »Ušesa, nos, usta, grlo, želodec, čreva«, vsa ta imena so bili glasovi brez zvoka za sicer precej obilne uhlje zamaknjenega Tonka. Sestra Teofila se je zaman trudila, ponavljala je »ušesa zato..., nos tam..., grlo tja..., čreva tako« — pa ni nič pomagalo. Ko se je slednjič uverila, da je konec njene potrpežljivosti, je pisknila:

«Mikec Anton!«

In Mikec Anton se je spremenil v trepetajoč kup pokore.

»Ponovi! Kam vodi požiralnik?«

Otroci so začeli stegovati roke in se siliti z odgovorom, kajti sedaj je bila najlepša priložnost, prikupiti se razjarjeni sestri.

»Po... po... po...« — več ni zmogel, nekaj ga je dušilo in obledel je. Ko je sestra Teofila opazila slabo barvo njegovega lica, je z mehkim glasom prigovarjala dečku:

»Ne boj se, le povej, saj je prav, kar misliš. Torej — požiralnik vodi ...«

Tonek je vdano pokimal in potrdil:

»Da, k vodi...«

Bineta je kar streslo. Da se je njegov zaveznik tako izdal, ga je navdalo z ogorčenjem. Ko je pa le spoznal, da ne more nihče slutiti, kaj da skrivajo te besede, in da se reži ves razred kakor obseden, je zagnal tak krik, da so ga zbolele čeljusti v sklepah. Vseh petnajst grl je na vso moč preizkušalo svoja trobila, saj je tam v prvi klopi strelovod, tja bo udarilo. In res se je znesla nevihta nad ubogo Tonkovo glavo. Odnese mu je kosilo, prinesla zapor in nihče ni smel ves dan spregovoriti z njim.

(Dalje prihodnjič.)